

דרך אל ה'

"הורני ה' דרכך
אהלך באמתך
יחד לבני ליראה שמך"
(תהלים פו, יא)

גליון לו, פרשת מצורע - חג הפסח - ספירת העומר, תשפ"ד

הדרך היחידה לאמונה -

תפלה

"יסוד השלימות היא האמונה. הלא האמונה שלנו אינה אמונה 'שיש ה' - זאת אנחנו יודעים בידעה גמורה. האמונה שלנו היא ודאות כזאת בלב בנוכחות הבורא והשגחתו, עד שרואים את העולם ואת כל מאורע בעינינו של אמונה. הדרך להגיע לחיות זאת באמונה היא רק התפלה: בה אנו מתלמדים לפנות אל הקב"ה בכל החסר לנו, כי אין מישהו אחר בעולם שיוכל למלאות את החסר לנו. זוהי הרגשה דקה כזאת שצריכים להחיות אותה שלש פעמים ביום.

תפלה זו היא תכלית עצמית: אין אנחנו מתכוונים דוקא שהקב"ה ימלא בקשתנו - אנו בוטחים בו שיעשה לנו מה שטוב לנו באמת. די לנו לבקש ממנו ית' ולהחיות בזה את אמונתנו. הרי התפלה היא עבודה שבלב בזה שאנו מבקשים שהוא ית' ימלא את חסרונותינו, אבל לשלימות אמונתנו אנו מתכוונים ולא לשלימות הצלחתנו. כך רצה הקב"ה, ולזה הוא נתן לנו את מצות התפלה, והירשה אותנו לבקש ממנו על כל חסרון שנתחדש לנו.

כיון שרצונו ית' הוא בתפלתנו, הוא נתן לתפלה מקום לפעול בהשגחה העליונה. וכיון שבה תלויה חיות אמונתנו, ניתן לנו לפעול ישועות ממש על ידה".
(עלי שור ח"ב עמ' שמח - שמט)

חג הפסח - כפירה בטבע ואמונה בהשגחת ה'

איתא בספרים דהמצריים האמינו כי העולם כמנהגו נוהג כפי חוקי הטבע, ואי אפשר לשנות כלום מחוקי הטבע. ובני ישראל במצרים הושפעו מהמצריים והתחילו להאמין כן ג"כ רח"ל. ועל זה בא השי"ת בהאותות והמופתים של יציאת מצרים, ללמד שאין שום טבע נוהג מאליו, אלא הוא בעצמו ית' מנהיג הכל תמיד, וכל מה שנעשה הוא בהשגחה מדוייקת מאתו ית', ולכן בידו תמיד לשנותו לכל אשר יחפוץ. כמ"ש הרמב"ן המפורסם (סו"פ בא) ז"ל "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון".

והשי"ת הוציא בני"י ממצרים בט"ו בניסן דוקא, כי מזל מצרים הוא טלה, והחודש של טלה הוא ניסן, ובאמצע החודש הוא בתוקפו, והראה השי"ת שאין לזה שום משמעות, אלא הוא לבדו ית' עושה הכל ואין מעכב בידו. ומצות קרבן פסח הוא כמו כן על דרך זה, שלוקחים טלה ושוחטים אותו בעת תוקפו, להראות ביטולו ואפסו, כי מלבדו ית' אין עוד.

וביאר עוד דאמונה זו היא מטעמי מצוות ביעור חמץ ואכילת מצה, כי החילוק בין חמץ ומצה הוא שחמץ עושה פעולה בעצמו, שהבעלים מניחו והוא מתנפח מעצמו, משא"כ מצה כל צורתו והוייתו הוא כמו שעושהו הבעלים בלבד. וזה בא ללמד על הבריאה, שהוא כמו מצה, שאין לה שום פעולה בעצמה, אלא הכל בהנהגת ועשיית השי"ת בלבד.

זהו היסוד של חג הפסח, כל שנה מחדש בחודש הראשון להשריש בעצמנו אמונה זו שאין שום טבע בעולם כלל, וכל מה שקורה הוא אך ורק השגחת השי"ת והנהגתו. כל השנה חוזרים על זה לפחות פעמיים ביום בזכירת יציאת מצרים, אבל נתייחד לנו שבעה ימים בשנה בהם אנו מתרכזים באמונה זו במיוחד ובחיזוק גדול, וממנה נמשך לכל השנה כולה.

אמנם אמונה זו לא בקלות היא נקנית, שהרי בהבטה שטחית על העולם נראה שכמנהגו נוהג, ועוד שכל השתדלות האדם התמידית נראית סותרת לאמונה זו. והעצה שניתנה לנו היא התפלה כמ"ש ביערות דבש (ח"א דרוש א), שכשאדם מבקש מהשי"ת על כל דבר ודבר, בזה הוא מחזק בעצמו אמונה זו, שהרי הוא תולה עיניו לה' בכל. וכמו שאמר הגה"צ הרב אביגדור מילר זצ"ל, שמפני שאנו עושים מעשים תמידיים המחלישים אמונה זו, לכן צריך לערוך נגדם מלחמה תמידית של חיזוק אמונה זו עכ"ד, והוא ע"י בקשות תמידיות, וגם ע"י הודאה על כל דבר.

ספירת העומר – זמן להיטהר מתאוות ומדות רעות ע"י אמונה טהורה

"ואם טהרה מזובה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר" (טו,כח)

כתב האור החיים הק' (ויקרא כג,טו) עה"פ "וספרתם לכם ממחרת השבת", ז"ל "אומרו לכם לצד שיצו ה' לספור שבע שבתות, ואמרו ז"ל (זוהר ח"ג צז). כי לצד שהיו בטומאת מצרים ורצה ה' להזדווג לאומה זו, דן בה כמשפט נדה שדינה לספור ז' נקיים, וצוה שיספרו ז' שבועות ואז יהיו מוכשרים לכניסתם ככלה לחופה, והגם כי שם ז' ימים וכאן ז' שבועות, לצד הפלגת הטומאה וגם היותם בכללות ישראל שיער התמים דעים כי כן משפטם, והוא מאמר הכתוב כאן וספרתם לכם, פירוש סיבת ספירה זו היא לסיבתכם לטהרתכם, שזולת זה תיכף היה ה' נותן להם התורה. ולדרך זה ידויק על נכון טעם ממחרת השבת ולא מיום השבת עצמו, כי כן משפט הספירה שיהיו כל הימים שלימים, ולצד שיום ט"ו בניסן שהוא יום השבת האמור כאן מקצת היום היו עדיין בארץ מצרים לזה יצו ה' לספור ממחרת, והגם כי זה היה בפסח מצרים, כמשפט הזה יעשה באותו פרק עצמו מדי שנה בשנה, כי כמו כן יעשה בסוד ה' כידוע לידועי חן [ג.ב. שבכל שנה חוזרות אותן הארות והשפעות על עצמן]. ובדרך רמז רמז באומרו וספרתם על דרך אומרם ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחינת הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, וארז"ל (ויק"ר פל"ב) כי הלוחות של סנפרינון היו. לזה אמר וספרתם לכם פירוש באמצעות מנין זה אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם".

ואיך מיטהרין מתחלואי הנפש וממחשבות ומדות רעות? את זה נתבאר לנו מדברי הרמב"ם (סוף ה' מקואות) ז"ל "כשם שהמכויין לבו לטהר כיון שטבל טהור ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר, כך המכויין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשיות שהן מחשבות האון ודעות הרעות [ג.ב. הרמב"ם קורא למדות 'דעות'], כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור", ו"מי הדעת" נתבאר מחז"ל שהוא חכמת התורה או הכרת הבורא, וקודם מתן תורה הרי כפשוטו לא היה לבניי חכמת התורה, וא"כ הדרך לבוא לטהרה היתה ע"י הכרת הבורא, וכשם שהיתה בשנת יציאתן ממצרים כן הוא בכל שנה ושנה בעבודת ימי העומר.

ידוע כי כל שבוע של ספירת העומר הוא כנגד אחת מהשבע ספירות – מדות, חסד גבורה תפארת וכו'. ואיתא בספרים דעבודת ימי העומר הוא להכניס הדעת לתוך המדות, והוא כמשנ"ת, שע"י הכנסת האמונה לתוך כל מדה ומדה מתקנים המדות ועומדות על יושרן. בשבוע ראשונה על האדם להכניס אמונה למדת החסד, בשבוע שניה למדת הגבורה, בשבוע שלישית למדת תפארת, וכן הלאה, עד שהאדם מתקן כל מדותיו [עכ"פ במקצת] ע"י האמונה.

נמצא שעבודת ימי העומר הוא המשך של מה שהתחלנו בפסח, כי בפסח אנחנו קונים אמונה, ובימי העומר עלינו לקחת האמונה ולתקן על ידה את המדות ומחשבות רעות.

וכיון שידענו שמוטלת עלינו עבודה בימים אלו, יתבאר מצות ספירת העומר, שאינה רק ספירה לקראת מתן תורה, אלא היא ספירת הימים לזיהר ביצולם כראוי, וכמ"ש הכתב והקבלה (ויקרא כג,יא) ז"ל "ונצטוינו על ספירת יום יום מימי הכנת השתעבדתנו זו, והוא הנקרא ספירת העומר, ואין המכוון בזה לידע כמות הימים לבד כענין ספירות העם (ש"יב כ"ד), כמה וכמה ימים עברו, אבל עיקר מכוונת ההשגחה והעיון על איכות הימים, כענין כי עתה צעדי תספור וכו', והמכוון האמתי במלות ספירת העומר, השגחה ושימת עין על איכות השתעבדותנו אליו ית', להכין לבבינו להתקדש ולהתטהר יום יום בימים האלה", עכ"ל.

תיקון המדות ועמידה בנסיינות לא יתכן אלא ע"י אמונה

"ובאמת שגם תיקון כל המדות לא יתכן אלא על ידי אמונה, והאמונה הוא כלי נפלא להגיע לכל מדה נכונה, כי המאמין ניצול מן הגאווה ומן הכעס וההקפדה והקנאה, וכו'.

מי שמתחזק באמונה מתקן כל המדות כולם, והוא שליט על יצרו, להכניעו לעשות הישר והטוב. אם כן כמה אנו צריכים לרדוף אחר האמונה להשתדל בה בכל לב ונפש, כי בה נמצא פדות ורווחה מכל חבלי היצר הרע והמדות הרעות, כדאיתא בספר הישר (השער השלישי) וכו'.

וכשם שתיקון המדות תלוי באמונה, כן בכל הנסיינות לא יתגבר האדם על יצרו אלא בכח האמונה, שבאמת סיבת כל הנסיינות הוא לנסות האדם באמונה, שאם מאמין האדם באמונה שלימה והוא אצלו במוחש שהקב"ה צופה ורואה בכל מעשיו לא היה עובר עבירה, כמו שכתב הרמ"א בשו"ע (ריש או"ח) כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדיבורו במושב המלך, כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם ית' ובושתו ממנו תמיד (מ"ו ח"ג פנ"ב), ע"כ.

כל הנסיינות והמכשולים באים מפגם האמונה, על שאין האמונה מוחשית לאדם כאילו הקב"ה עומד עליו ורואה, שהאמונה היא לו כפילוסופיא גרידא שאין עמה והמציאות ולא כלום, ועיקר העבודה שתהיה האמונה בהכרה חזקה, וכו'." (טיב האמונה להגה"צ ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א עמ' כד - כו)

**הארות, הערות,
ותרומות יתקבלו בברכה
053-312-9427**